

АКТИВНОСТИ НА ГРАНИЧНАТА ПОЛИЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ACTIVITIES OF THE BORDER POLICE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Проф. д-р Гоце Џуклески
goce_dzukleski@moi.gov.mk

*Национален координатор на Националниот координативен центар за гранично
управување во Владата на Република Македонија*

Апстракт: Во трудот, авторот ги истакнува активностите на граничната полиција на Република Македонија, поврзани (пред се) со откривањето на криминалните активности на македонската граница во текот на 2012 година. Имено, авторот ги анализира податоците поврзани со нелегалните преминувања на државната граница, нелегалниот престој во РМ на странски државјани, одбиениот влез во РМ на лица странски државјани, странските државјани кои побарале азил во РМ, бројот на лица корисници на фалсификувани патни документи и сл.

Клучни зборови: Република Македонија, државна граница, криминални активности, гранична полиција, нови криминалистички стратегии.

Abstract: In this paper, the author is pointing out the activities of the border police in the Republic of Macedonia, mostly to reveal the crime activities at the Macedonian borders in the period of 2012. Namely, the author analyzes data related to illegal crossing of the state border, illegal stay of foreign citizens in the Republic of Macedonia, reject entering of foreign citizens into the Republic of Macedonia, foreigners who request asylum in the Republic of Macedonia, number of persons that are using false documents etc.

Keywords: Republic of Macedonia, state border, criminal activities, border police, new criminology strategies.

СОСТОЈБА НА ГРАНИЦИТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ОПШТ ПРИКАЗ)

Во овој дел од трудот поголемо внимание посветено е на илегалните преминувања на државната граница на Република Македонија.

Во функција на реално согледување на состојбите, користени се податоци од страна на надлежните органи чија надлежност е обезбедувањето и контролата на режимот на државната граница.

Индикатори	Вкупно во текот на цела 2012 г.	
Регистрирани нелегални преминувања	во зелен појас	608
	на граничен премин	67
Помагачи на нелегални преминувања		39
Нелегален престој во РМ на странски државјани		532
Одбиен влез во РМ на лица странски државјани		2849
Странски државјани кои побарале азил во РМ		516
Број на лица, корисници на фалсификувани патни документи при влез во Република Македонија		66

Табела бр.1 Општ приказ за граничното работење во текот на цела 2012 година

Податоците со кои располага Националниот координативен центар за гранично управување, табеларно се прикажани и истите претставуваат основа за вршење на анализа на тековната состојба на границите на Република Македонија во функција на преземање адекватни мерки за спречување на криминални активности кои се во спротивност со законските одредби во Република Македонија.

РЕГИСТРИРАНИ НЕЛЕГАЛНИ ПРЕМИНУВАЊА НА ДРЖАВНАТА ГРАНИЦА

Во текот на 2012 година, или поконкретно, во периодот од јануари до декември месец, од страна на припадниците на граничната полиција регистрирани се вкупно 675 лица кои се обиделе нелегално да ја преминат државната граница, од кои 608 (околу 90%) лица биле откриени надвор од граничниот премин во зелениот појас, додека останатите 67 (околу 10 %) се откриени на самите гранични премини.

Каде се откриени лицата кои се обиделе нелегално да ја преминат д/г	Вкупно 2012	%
Зелен појас	608	90
На граничен премин	67	10
ВКУПНО	675	

Табела бр.2 Табеларен приказ на нелегални преминувања

Сите лица кои се обиделе нелегално да ја преминат државната граница на РМ на некој граничен премин се откриени на граничните премини за патен сообраќај, со исклучок на едно лице кое е откриено на еден од граничните премини за воздушен сообраќај.

За преминување на државната граница надвор од граничните премини во зелениот појас нелегалните минувачи ги користеле веќе добро познатите и претходно користени рути за илегално преминување. Најголем број од лицата (284) биле албански државјани, 92 државјани на Пакистан, 70 државјани на Авганистан, 65 државјани на Македонија, 34 на Сомалија, 13 на Косово, 9 на Србија, 8 на Мароко, по 4 на Еритреа и Бангладеш, 3 на Алгерија, 2 на Судан итн. Најголем број на лица и тоа 286 кои се обиделе да остварат нелегално преминување на д/г на РМ се откриени на југ на границата со Р.Грција, на запад на границата со Р.Албанија се откриени 215, 103 на границата со Србија и 4 лица се откриени на границата со Бугарија.

Националност	Држава преку која доаѓаат лицата илегални минувачи					
	ВКУПНО	Албанија	Бугарија	Грција	Србија	
Албанија	284	198		27	59	
Авганистан	70			70		
Пакистан	92			92		
Сомалија	34			34		
Македонија	65	17	1	30	17	
Косово	20			7	13	
Србија	13		1	1	11	
Алгерија	5			5		
Судан	3			3		
Бугарија	2		2			
Франција	1			1		
Мароко	8			8		
Еритреа	4			4		
Бангладеш	4			4		
Палестина	1			1		
Тунис	1			1		
Гвинеја	1			1		
Вкупно	608	215	4	286	103	

Табела бр.3 Приказ по националност на лица кои имале обид за нелегално преминување на државната граница за период 01.01.2012 год до 31.12.2012 год. во зелен појас

Националната структура на лицата кои се обиделе да ја преминат нелегално државната граница на самиот граничен премин е следната: 26 лица се државјани на

Албанија, 18 на РМ, 5 на Пакистан, по 3 на Алгерија, Сирија, Косово и Авганистан, 2 на Мароко, и по едно лице државјани на Коморос, Тунис, Турција и Ирак.

Националност	ВКУПНО	Држава преку која доаѓаат лицата илегални минувачи						воздух	море
		Вкупно на патен гран.	Албанија	Бугарија	Грција	Србија			
Албанија	26	26	19		1	6			
Пакистан	5	5			4	1			
Алгерија	3	3			3				
Мароко	2	2			2				
Тунис	1	1			1				
Сирија	3	3			1	2			
Македонија	18	18				18			
Коморос	1	1				1			
Косово	3	3			2	1			
Авганистан	3	3				3			
Турција	1						1		
Ирак	1	1			1				
Вкупно	67	66	19		15	32	1		

Табела бр.4 Приказ по националност на лица кои имале обид за нелегално преминување на државната граница на граничен премин како и соседна земја преку која доаѓаат лицата за период 01.01.2012 год до 31.12.2012 год.

Националната структура на вкупниот број лица кои се обиделе илегално да ја преминат државната граница како и земјата од каде доаѓаат лицата е дадена подолу во табелата:

Националност	Држава преку која доаѓаат лицата илегални минувачи						по воздушен пат	%
	ВКУПНО	Албанија	Бугарија	Грција	Србија			
Албанија	310	217		28	65		46	
Авганистан	73			70	3		10,8	
Пакистан	97			96	1		14	
Сомалија	34			34			5	
Македонија	83	17	1	30	35		12	
Косово	23			9	14		3,4	
Србија	13		1	1	11		1,9	
Алгерија	8			8			1,2	
Судан	3			3			0,4	
Бугарија	2		2				0,3	
Франција	1			1			0,15	
Мароко	10			10			1,5	
Еритреа	4			4			0,6	
Бангладеш	4			4			0,6	
Палестина	1			1			0,15	
Тунис	2			2			0,3	
Гвинеја	1			1			0,15	
Сирија	3			1			0,4	
Коморос	1				1		0,15	
Турција	1					1	0,15	
Ирак	1			1			0,15	
Вкупно	675	234	4	304	132	1		

Табела бр.5 Вкупен приказ на лица по националности кои имале обид за нелегално преминување на државната граница на РМ за период 01.01.2012 год до 31.12.2012.

Од прегледот јасно се гледа дека од вкупно 675 лица регистрирани во обид за нелегално преминување на државната граница, 217 (или 46%) се лица од албанска националност кои најповеќе влегуваат илегално во РМ преку илегалните правци долж границата со Р. Албанија и истите се со намера да заминат за Р.Грција и Србија од економски причини. Повеќето од нив се откриени од страна на пограничните служби на Р.Македонија, Р.Србија и Р.Грција, по што за истите се врши проверка во оперативните евиденции и доколку лицата не минуваат во евиденциите, по полициски пат се враќаат назад во Албанија при што им се изрекува мерка „забранет влез во РМ“.

Од другите лица, кои се откриени во обид за илегално преминување на државната граница следуваат државјани на Пакистан-97 (или 14%), државјани на РМ -83 лица (или 12%), на Авганистан 73 (или 10,8%), на Сомалија - 34 (или 5%), на Косово -23 (или 3,4 %), на Србија 13 (или 1,9%), Мароко 10 (или 1,5%) и други лица од останатите националности. Лицата државјани на Авганистан, Пакистан, Сомалија барајќи подобри услови за живот и работа, Р.Македонија ја користат како транзит земја од каде преку Р.Грција имаат намера да заминат во останатите земји од ЕУ.

Најголем број од македонските државјани се откриени во обид за преминување на границата со Грција и на границата со Србија и тоа поради економски причини за барање работа, односно за подобра заработувачка, како и за вршење нелегална трговија.

Државјаните на Косово се откриени на границата со соседна Србија и Грција кои се обидуваат да влезат таму поради економски причини.

За останатите националности причините за илегалните преминувања се различни и тоа од социјално-економски, криумчарење, шверц итн.

ЛИЦА - ПОМАГАЧИ ВО НЕЛЕГАЛНОТО ПРЕМИНУВАЊЕ НА ДРЖАВНАТА ГРАНИЦА

Во овој дел на анализата обработени се податоци кои се однесуваат на бројот на лицата и нивната структура кои се јавуваат како помагачи во обидите за нелегално преминување на државната граница.

Во текот на целата 2012 година (јануари-декември), како помагачи во нелегалното преминување на д/г се јавуваат 39 лица, од кои 38 лица се државјани на Р.Македонија, а едно лице државјанин на Пакистан.

ПЕРИОД	Националност	Албанија	Грција	Србија	Македонија	ВКУПНО
2012 година	Македонија		30	8		38
	Пакистан		1			1

Табела бр.6 Табеларен приказ на лица -помагачи во нелегалните преминувања на државната граница

НЕЛЕГАЛЕН ПРЕСТОЈ НА СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.

Во периодот од јануари до декември 2012 година регистрирани се вкупно 530 лица странски државјани кои во Република Македонија престојувале нелегално, од кои 476 (или околу **90%**) се откриени при контрола од страна на полициските служби внатре на територијата на Република Македонија, додека останатите 54 лица се регистрирани на граничните премини при контрола на излез од Р. Македонија.

Националност	Вкупно	Забележани во земјата	Забележани при контрола на излез
Албанија	309	303	6
Австралија	5	4	1
Србија	60	58	2
Шведска	2	2	
Ункноу	1	1	
Бугарија	45	30	15
Германија	3	2	1
Косово	31	22	9
Холандија	4	2	2
Романија	5	5	
Русија	1		1
Турција	15	9	6

Англија	2	2	
Јужноафриканска Република	1		1
САД	3	2	1
Хрватска	3	2	1
Украина	2	1	1
Австрија	7	4	3
Шпанија	2	2	
Швајцарија	1	1	
Белорусија	2		2
Грција	5	3	2
Италија	3	3	
Франција	3	3	
Црна Гора	2	2	
Белгија	2	2	
Унгарија	2	2	
Естонија	1	1	
Индија	1	1	
Словенија	3	3	
Кина	2	2	
БиХ	1	1	
Словакија	1	1	
Вкупно	530	476	54

Табела бр. 7 Табеларен приказ на нелегален престој на странски државјани на територија на РМ во текот на цела 2012 г.

Од приказот јасно се гледа дека најголемиот број на регистрирани странски државјани кои нелегално престојувале на територијата на РМ во анализираниот период биле државјани на Албанија, потоа следуваат државјани на Србија, Бугарија, Косово, Турција, итн.

ОДБИЕН ВЛЕЗ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НА ЛИЦА СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на периодот од јануари до декември 2012 година на граничните премини за патен и воздушен сообраќај, од страна на припадниците на граничната полиција, кај 2849 лица странски државјани регистрирано е одбивање за влез на територија на РМ, по разни основи. Како најчести причини за одбивање на влезот во РМ се: сомнение за фалсификување патен документ, непосредување на виза издадена од

дипломатско-конзуларните претставништва на Р.Македонија, изминат рок на важност на патната исправа, непосредување на средства за издржување за време на престојот и враќање во државата од која доаѓа, неодредена цел на патувањето, поради искористено право на престој во РМ од 90 дена во текот на шестмесечен период, поради веќе изречена мерка „Забрана за влез во РМ“ итн. При ваквите случаи на лицата им се издава Решение за одбивање влез на странец во РМ и истите се враќаат во државата од која доаѓаат. Од вкупната бројка одбиени влезови во РМ, 2260 биле регистрирани на граничните премини за патен сообраќај, а останатите 589 на ГП за воздушен сообраќај.

Најголем број од лицата на кои им е одбиен влез во РМ биле државјани на Албанија и тоа 626, од кои 621 лица се одбиени при обид за влез преку граничните премини за копнен сообраќај, а 5 лица се одбиени преку граничен премин за воздушен сообраќај. Потоа, следуваат државјаните на Турција 422, од кои 390 се откриени при обид за влез преку ГП за воздушен сообраќај, а 32 лица при обид за влез преку граничните премини за копнен сообраќај.

Натаму, следуваат државјаните на Косово - 337 лица, државјаните на Бугарија - 286 лица и тоа сите се одбиени при влез по копнен пат, државјаните на Србија кои биле одбиени се 276 лица и тоа сите се одбиени по копнен пат, а 145 лица биле државјани на Грција и сите се одбиени при обид за влез во РМ преку ГП за копнен сообраќај.

Од другите националности 32 лица биле државјани на Кина, 20 лица биле државјани на Русија, 12 државјани на Украина, 10 на Франција, 5 на Египет, по 4 лица државјани на Иран, Индија, Кенија итн.

СТРАНСКИ ДРЖАВЈАНИ БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ

Во периодот од јануари до декември 2012 година регистрирани се вкупно 516 лица кои побарале азил во РМ. Најголем број од лицата баратели на азил се од Авганистан и тоа 174, од Пакистан 149, од Сомалија 80, од Мароко 27, од Палестина 5 итн.

РЕГИСТРИРАНИ ЛИЦА КОРИСНИЦИ НА ФАЛСИФИКУВАНИ ПАТНИ ИСПРАВИ

Во текот на целата 2012 од страна на надлежните служби биле регистрирани вкупно 66 лица кои поседувале фалсификувани патни документи со кои се обиделе да влезат на територијата на Република Македонија, при што 44 од лицата корисници на фалсификувани документи се откриени на граничните премини за патен сообраќај, а 22 лица на граничните премини за воздушен сообраќај.

Најголемиот број од лицата кои поседувале фалсификувани документи биле

државјани на Косово (и тоа 24), на Грција 9 лица, на Албанија 8 лица, на РМ 6 лица, на Турција 4 лица, на Кина 3 лица, на Англија 2 лица, на Таџикистан 2, на Ункноун 2 и по едно лице државјанин на Мароко, Холандија, Франција, Пакистан, Сенегал и Сирија.

Од откриените фалсификувани патни исправи најголем број биле фалсификувани албански патни исправи (и тоа 14), грчки 10, француски 6, по 4 патни исправи биле германски и турски, по три биле швајцарски, романски, македонски, англиски и бугарски, по 2 биле унгарски, на Косово и на Малезија, и но 1 патна исправа им припаѓале на Шпанија, Чешка, Литванија, Кина, Хонг Конг, Шведска и Словенија.

ЗАКЛУЧОК

Во трудот, во основни црти, е прикажана и анализирана состојбата на криминалните активности што е регистрирана на државната граница на Република Македонија. Притоа, користени се и официјални статистички податоци со кои располага Националниот координативен центар за гранично управување на Република Македонија и Граничната полиција на МВР на РМ.

Ваквата анализа претставува уште еден аргумент којшто оди во прилог на потребата од проучување, анализирање и систематско следење на прикриениот криминалитет поврзан со нелегалното преминување на државната граница на Република Македонија, но и пошироко во Регионот.

Во оваа насока, добро би било да се зголеми претпазливоста во однос на случувањата на државната граница и зголемување на способностите, односно уште повеќе вклучување во организирани обуки наменети за спречување на нелегални преминувања. Исто така, поблиска соработка со месното население, но и подобрување на комуникацијата и координацијата меѓу сите државни органи и институции кои што имаат свои надлежности во граничното работење и управување. Но, ваквите анализи би требало да дадат и свој придонес во градењето нови безбедносно-криминалистички стратегии, поврзани со преземање адекватни мерки за спречување и превенирање на ваквите криминални активности. Дотолку повеќе што класичниот концепт на криминалистиката е ориентиран кон поединечно (веќе извршено) кривично дело и го истражува како изолиран феномен (методи за обезбедување траги, организирање потраги за сторителот, неговото криминалистичко процесуирање и сл.), а не ги изучува криминалистичките методи за спротивставување на криминалитетот како појава, во целина. Имено, од криминалистиката се очекува не само да ги усовршува методите на откривање на поединечните и веќе реализираните кривични дела, туку да го отстранува криминалитетот како појава.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Оперативно-аналитички евиденции од архивите на Министерството за внатрешни работи на РМ и на Националниот координативен центар за гранично управување на РМ (2012), Скопје.
2. Методологија за прибирање, обработка и анализа на податоци заради оценување на релевантниот ризик при граничното управување, (2010) НКЦГУ, Скопје.
3. Камбовски, В., (2005) Организиран криминал Скопје,.
4. Миленковски, М., (2005) Државните граници на Република Македонија и асоцирањето во Европската Унија, Скопје,.
5. Џуклески, Г., (2011) Некои состојби на државната граница на Република Македонија, Зборник на Правниот факултет Јустинијан Први (во чест на проф. д-р Ѓорѓи Марјановиќ), Скопје,.
6. Џуклески, Г., (2010) Република Македонија во системот на глобалната безбедност, Зборник на Факултетот за безбедност, Скопје, од Научно- стручната конференција насловена како Безбедност, еколошка безбедност и предизвиците на РМ, Охрид,.
7. Џуклески, Г., (2008/2009) Шверцување културни добра од Република Македонија, Годишник на Факултетот за безбедност, Скопје,.
8. Џуклески, Г., (2002). Најчести форми на криумчарење стоки во балканските земји, Годишник на Факултетот за безбедност, Скопје,